

د ماليې په ارزونه کې دورکړې وړ ماليې د مبلغ په اړه بحث

منل | خدمت | ډاډ
اطاعت پذيری | خدمت | اطمینان
Compliance | Service | Making Sure

د هر هغه شخص لپاره چې دخپل ذمت د ماليې ارزونې (ټاکنې) څخه ناخوښ وي، د مالياتي شخړو درسمې حل پروسه د ۱۳۸۷ کال پر عايداتو باندې د مالياتو په قانون کې معرفي شوې ده (۸۹ ماده). دا پروسه درې مرحلې لري. لومړۍ مرحله، ماليه ورکوونکي کولای شي چې د مالياتو د ارزونې (ټاکنې) د تعديل لپاره درخواست وکړي. دويمه مرحله، د تعديل د غوښتنليک (درخواستي) د پايلو څخه د نه رضائيت په صورت کې نوموړې شخص کولای شي د ماليې د ارزونې په مقابل کې خپل اعتراض ليک وړاندې کړي. او په پای کې دريمه مرحله دا ده چې هغه شخص چې له اعتراض ليک څخه له لاس ته راغلو پايلو څخه هم خوښ نه وي، نوموړې کولای شي اړوندې محکمې ته خپله دعوا وړاندې کړي.

ددې لارښود موخه ماليه ورکوونکي ته د هغو موضوعاتو په اړه معلومات برابرول دي چې کيدای شي د مالياتي شخړو د حل درسمې پروسې، د ماليې د ارزونې د تعديل او يا د اعتراض د پروسې لامل وگرځي، او همدارنگه د هغو طرز العملونو او وخت بيانونو کې ده چې له مخې ئې دعوايدو لوی رياست په قانوني اقداماتو لاس پورې کوي.

د تعديل په غوښتنليک، اعتراض او يا د دعوا په غوښتنليک کې کوم موضوعات شامليدای شي؟

که چيرې يوشخص مالياتي اظهارليک وړاندې کړی وي يا د ماليې د ارزونې يادداشت يې لاس ته راوړې وي او پدې باور ولري چې اظهارليک سم ندی او يا ماليه سمه نه ده ارزول شوې، نوموړې شخص کولای شي د اظهارليک او د ماليې د ارزونې د يادداشت د تعديل غوښتنه وکړي.

د مالياتي اظهارليک يا د ماليې د ارزونې د يادداشت په اړه غوښتنليک او يا اعتراض ليک هغه وخت وړاندې کيدای شي که چيرې:

الف - يوشخص پر عايداتو باندې د مالياتو اظهارليک او يا د انتفاعي معاملو ماليې فورمه وړاندې کړې وي او بيا پوه شي چې په هغې کې غلطی شوې ده.

ب -- یوشخص پر عایداتو باندې د مالیاتو اظهارلیک او یا د انتفاعي معاملو مالیې فورمه وړاندې کړې وي خو د مالیې وزارت، د عوایدو لوی ریاست د ورکړې وړ مالیه تصحیح کړې وي او یا ئې مالیاتي جریمې وضع کړې وي او همدارنگه د ارزونې یادداښت یې صادر کړی وي.

ج - دیوشخص لخوا هیڅ ډول مالیاتي اظهارلیک نه وي وړاندې کړل شوی او د مالیې دوزارت د عوایدو لوی ریاست یوه مالیاتي ارزونه چې پر عایداتو باندې مالیه، د انتفاعي معاملو مالیه او یا جریمې یې وضع کوي، صادره کړې وي.

د - یو شخص ثابت مالیات د وروستیو مالیاتو په توگه چې پر عایداتو باندې د کلني مالیاتو پرځای تطبیقېږي، تادیه کړې وي.

د ارزونې یادداښت د تعدیل لپاره رسمي غوښتنلیک یا اعتراض لیک په ټولو حالاتو کې صورت نه شي موندلی. د بیلگې په توگه، د لاندې موضوعاتو په اړه د تعدیل رسمي غوښتنه او یا اعتراض صورت نه شي موندلی:

- ۱ - د موضوعي مالیې لکه د معاشونو او کرایې د موضوعي مالیې د محاسبې او ورکړې موضوع
- ۲ - هغه ثابت مالیات چې په وارداتو او صادراتو باندې تطبیقېږي او پر عایداتو باندې د کلني مالیاتو د ټاکنې تطبیق په موخه مجرایي ورکول کېږي.
- ۳ - دیوشخص د مالیاتي موضوعاتو، د هغو اسنادو په گډون چې د مالیاتو وړاندیز شوي ارزونه (ټاکنه) نسيې، د بیا کتنې په جریان کې ترسره شوي هره پرېکړه.
- ۴ - د قانون د پلي کولو یا د مالیه ورکونکو د منښت د برخو هغه اقدامات چې د عوایدو د لوی ریاست د کارکونکو او یا د نورو دولتي کارکونکو لخوا ترسره کېږي.

- ۵ - د قانون هر ډول تعبیر او تفسیر یا د مالیې وزارت له خوا صادر شوي عامه او خصوصي طرز العملونو کې ذکر شوي پرېکړه
- ۶ - هر ډول مکتوبونه یا اظهارات چې د مالیې وزارت، د عوایدو لوی

۷ - ریاست د کارکوونکو او یا د هر بل شخص لخوا صادر شوي وي.
هغه مالیات یا اجورې چې پر عایداتو باندې د مالیاتو قانون مطابق
نه وضع کیږي.

که چیرې یو شخص له هغې پرېکړې یا اقدام سره موافق نه وي چې د
عوایدو د لوی ریاست د کارکوونکې لخوا شوې ده او په دغه حالت کې د
تعدیل یا اعتراض غوښتنه هم شونې نه وي، نوموړې کولای شي چې دا
موضوع د عوایدو د لوی ریاست مقاماتو ته د متبادل حل لپاره راجع کړي.

د رسمي شخړو د هوارې یوه موضوع څنگه او څه وخت پیل کیږي؟

د شخړو د حل رسمي پروسه باید د مالیې د د ارزونې د تعدیل یعنی د ارزونې
دیاد د اښت یا اټکلې ارزونې چې د ځاني ارزونې تر شرایطو لاندې د وړاندې
کړل شوې اظهار لیک پر بنسټ سرته رسیدلې وي، په اړه د غوښتنلیک له
وړاندې کولو سره پیل شي. د تعدیل غوښتنلیک باید په لیکلې توګه دهغه
نیتي څخه چې په کې داړوند اظهار لیک په وړاندې کولو مکلف شوي وي،
تر پنځو کلونو پورې وړاندې شي.

که چیرې د ارزونې دیاد د اښت دیرش ورځې مخکې د پنځو کالو د پوره کیدو
څخه تاسو تر لاسه نکړ. د ارزونې د تعدیل لپاره غوښتنلیک د ارزونې
د تر لاسه کولو وروسته دیرش ورځو په موده کې وړاندې کیدای شي.

د مالیې د ارزونې دیاد د اښت سره نا رضایت پدې معنا نه دي چې د ټاکل
شوې مالیې ورکړه وځنډول شي او یا ئې له ورکولو نه ډډه وشي.

د شخړو د حل رسمي پروسه

د مالیاتې شخړو د حل رسمي پروسه لاندې مرحلې لري او هر ه مرحله
ئې باید په لاندې ترتیب سره اجرا شي:

لومړۍ مرحله

د تعدیل غوښتنلیک په لیکلې توګه سپارل کیږي. نوموړې غوښتنه د
هغې ځانګړې فورمې نه په استفادې سره صورت مومي چې د عوایدو لوی

رياست لخوا برابرہ شوې ده. دا فورمه د ماليې وزارت له ويب پانيې څخه هم لاس ته راوړل كيداى شي. د غوښتنې په فورمه كې بايد پر عايداتو باندې د مالياتو د اظهارليك (ارزول شوې مالیه) يا د عوايدو دلوی رياست د ماليې دارزوني يادداښت په اړه د ناخوښۍ دلایل په روښانه توگه بيان شي. تاسو بايد ارزول شوې ماليې يا دارزوني د يادداښت چې د تعديل غوښتنه يې كېږي داړوند مرستندويه (حمایوي) معلوماتو او د ټولو اسنادو د يو نقل سره د مداركو په توگه له غوښتنليك سره ضميمه كړئ.

د ماليې دارزوني يادداښت د تعديل غوښتنه بايد په ملي ژبو (دري او پښتو) ليكل شوې وي. د غوښتن ليك انگليسي نقل د پروسي د گړندي كولو لپاره استفاده كيداى شي. دا ضروري نه ده چې په انگليسي ژبې ضميمه شوي اسناد په ملي ژبو ترجمه شي. كه چيرې نوموړي اسناد د پښتو، دري او يا انگليسي نه پرته په نورو ژبو ليكل شوي وي، بايد له دې ژبو څخه يوې ته ترجمه شي.

د ماليې ټاكنې يادښت د تعديل غوښتن ليك او هغه سره ضميمه شوي اسناد هغه عملياتي دفتر ته چې د اظهارليكونو او يا د مالياتو دارزوني (ټاكنې) د يادداښتونو راټولو مسؤليت په غاړه لري، تسليمېږي.

دويمه مرحله

د عوايدو لوی رياست د هغو اسنادو او دلایلو په پام كې نيولو سره دا موضوع ارزوي چې د مالیه وركوونكي لخوا د ماليې دارزوني (ټاكنې) يادښت په اړه د تعديل غوښتن ليك پر بنسټ وړاندې شوي دي. كله چې د ماليې وزارت د موضوع په اړه ډيروصاحت و غواړي، نو مالیه وركوونكي د اضافي معلوماتو او اسنادو په برابرولو مكلف دي. كيداى شي له تاسې څخه د اهم و غوښتل شي چې پخپله يا د صلاحيت لرونكي استازي په واسطه خپل د تعديل د غوښتنليك دفاع وكړئ او د اړتيا په صورت كې نور مرستندويه (حمایوي) سندونه هم وړاندې كړئ.

د عوايدو لوی رياست زياراوباسي چې د تعديل غوښتنليك اړوند مالياتي دفتر ته اويا د اعتماد وړ پوستي خدمتونو دفتر ته دلېرلو دنيتي څخه تر ۶۰ ورځو پورې د غوښتنليك په

اړه پریکړه وکړي. په هغه صورت کې چې د تعدیل غوښتنلیک د وړاندې کوونې د نیتې څخه تر شپېتمې (۲۰) ورځې پورې د عوایدو د لوی ریاست لخوا ځواب نه شي د ابايد وگڼل شي چې د عوایدو لوی ریاست د دغه غوښتنلیک په اړه منفي ځواب لري.

دریمه مرحله

که چېرې تاسو د تعدیل د غوښتنلیک په اړه له شوي پریکړې څخه راضي نه یاست او یا د تعدیل غوښتنلیک له وړاندې کولو څخه ۲۰ ورځې تیرې شي او په اړه یې کومه پریکړه ونه شي، نو تاسې کولای شي خپل اعتراض لیک وړاندې کړي.

اعتراض لیک باید د عوایدو لوی ریاست لخوا د تعدیل د غوښتنلیک د ځواب له لاسته راوړلو نه وروسته د ۳۰ ورځو په موده کې او یا د تعدیل غوښتن لیک په اړه د ځواب دنه لاسته راوړلو په صورت کې د شپېتمې (۲۰) ورځې څخه وروسته تر ۳۰ ورځو پورې وړاندې کړل شي.

د اعتراض غوښتنلیک هم په لیکلې توگه ورکول کېږي. تاسې باید د اعتراض د غوښتنلیک د هغه فورمې څخه چې د عوایدو لوی ریاست لخوا ورکول کېږي او د دغه وزارت له بریښنا پانې څخه هم ترلاسه کیدای شي، استفاده وکړئ. د غوښتنې پدې فورمه کې باید د تعدیل د غوښتنلیک له ځواب سره د ناخوښۍ د لیلونه په څرگند ډول بیان شي.

تاسو باید مرستندویه اضافي معلومات او د اړوندو اسنادو نقلونه د مدارکو په توگه له دخپل اعتراض لیک سره ضمیمه کړئ. مگر د تعدیل په درخواست کې د ورکړل شوو اسنادو بیا ضمیمه کولو ته اړتیا نشته. اعتراض لیک باید په ملي ژبو (دري او پښتو) لیکل شوي وي. د اعتراض لیک انگلیسي نقل د پروسې د گړندي کولو لپاره استفاده کیدای شي. په انگلیسي ژبه د ضمیمه شوو اسنادو ژباړلو ته اړتیا نشته. که چېرې نوموړي اسناد د پښتو، دري او یا انگلیسي نه پرته په نورو ژبولیکل شوي وي، باید له دې ژبو څخه یوې ته وژباړل شي.

د اعتراض لیک او ورسره مرستندویه ضمیمه شوي اسناد باید په لاندې پته واستول شي.
د مالیې وزارت د عوایدو لوی ریاست
د عریضو او شکایاتو آمریت
کابل، افغانستان

څلورمه مرحله

د عوایدو لوی ریاست په اعتراض لیک کې د ورکړل شوو مرستندویه اسنادو او د لیلونو په پام کې نیولو سره ستاسې د تعدیل دغو بنسټلیک، اظهار لیک او د مالیې دارزوني د یاد د اښت په اړه شوې پریکړې په څیر سره ارزوي. که چیرې د عوایدو لوی ریاست د موضوعاتو په اړه ډیر وضاحت و غواړي، نوله تاسو څخه به وغوښتل شي چې د اضافي معلومات او اسناد برابر کړئ او همدارنگه که چیرې د قضیې د حل لپاره ورته اړتیا ولیدل شي نو خپله ستاسې یا ستاسې د صلاحیت لرونکي استازې او د عوایدو د لوی ریاست د کارکوونکو په واسطه وړاندې شوي توضیحات او لیکلې یا شفاهي څرگندونې به یاد د اښت شي. که چیرې اضافي سندونه د دغه قضیې د حل لپاره گټور وي دهغې لپاره به له تاسې او د عوایدو لوی ریاست د کارکوونکو څخه په لیکلې توگه غوښتنه وشي.

د شکایاتو او ریډو ځانگړي هیئت چې د عوایدو د لوی ریاست درې تنه جگپوړي او واکمن کارکوونکي پکې غړیتوب لري، د غوښتنلیک له ترلاسه کولو نه وروسته په ۲۰ ورځو کې د اعتراض لیک په اړه پریکړه کوي.

پنځمه مرحله

که چیرې تاسې د اعتراض لیک په اړه خوښ نه وي او یا يې د اعتراض لیک په اړه په ۲۰ ورځو کې کومه پریکړه ونه شي، نو تاسې کولای شي چې موضوع د ارزونې لپاره اړوندې محکمې ته راجع کړئ. د مالیې ورکوونکې لخوا محکمې ته د موضوع راجع کول باید د اعتراض لیک د ځواب له لاس ته راوړلو او یا د اعتراض لیک د تسلیمیدو له معیاد یعنې ۲۰ ورځو مودې د تیریدو نه وروسته په ۳۰ ورځو کې صورت ونیسي.
دهغې مالیې ورکړه چې شخړه پرې رامنځ ته شوې ده

دا چې ماليه ورکونکي د ماليې دارزوني يادداښت د تعديل او يا د اعتراض ليک وړاندې کړې دي او که نه، د لومړي معلوم شوي يادداښت پر اساس ارزول (ټاکل) شوې ماليه د ماليه ورکونکې دورکړې وړ ماليې په توگه پاتې کيږي او بايد تاديه يې کړي. که چيرې ټاکل شوې ماليه په ټاکلې موده کې تاديه نه شي نو د ماليې د ځنډ له کبله دورکړې وړ ماليې سربيره نوره اضافي ماليه هم وضع کيږي. سربيره پر دې، د ۱۳۸۷ کال پر عايداتو باندې د مالياتو قانون د احکامو له مخې د عوايدو لوی رياست د نا ورکړل شوو ماليو د لاس ته راوړو په موخه د تطبيقي اجرائتو د پلي کولو واک لري.

هغه اشخاص (ماليه ورکونکې) چې د ماليې ټاکنې (ارزوني) د تعديل يادداښت يا اعتراض ليک په غوښتنو کې بريالی شي نو دهغې ماليې د بيا ترلاسه کولو مستحق گرځي چې هغه ورکړې وي.

اجوره او فيس

د شخړو د حل په ټوله رسمي پروسه کې د ماليې وزارت، د عوايدو لوی رياست ته اجوره او يا فيس نه تاديه کيږي او د فورمو د ترلاسه کولو په بدل کې هم اجوره يا فيس نه اخيستل کيږي خو که چيرې موضوع محکمې ته راجع شي، کيداى شي محکمه اجوره يا فيس واخلي.

گمرکي محصول اونور ماليات

د مالياتي شخړو د حل رسمي پروسه چې پدې لارښود کې بيان شوې ده د ۱۳۸۷ کال پر عايداتو باندې د مالياتو قانون د احکامو پر اساس رامنځ ته شوې ده. ځکه نو پر عايداتو باندې د مالياتو د دغه قانون مطابق وضع شويو مالياتو پورې اړوندې موضوعگانې ددې پروسې له مخې حل او فصل کيږي. د شخړو د حل پروسه چې د ۱۳۸۷ کال پر عايداتو باندې مالياتو قانون سره سم ورڅخه استفاده کيږي د دنورو مالياتو لکه د گمرکي محصول د شخړو لپاره ترې گټه نه شي پورته کيداى. د گمرکي محصول په اړه د شخړو د حل لپاره د ماليې وزارت د گمرکاتوله رياست سره په کابل کې اړيکې ټينگې کړي.

تطبیقي حکونه

د ۱۳۸۷ کال پر عایداتو باندې د مالیاتو قانون د احکامو څخه د نه پېروي کولو په پایله کې کیدای شي دعوايدو د لوی ریاست د مالیې ورکوونکو د منښت په موخه تطبیقي او جزایي احکام تطبیق کړي ددغواحکامو د تطبیق واک پر عایداتو باندې د مالیاتو قانون مطابق د مالیې وزارت، دعوايدو لوی ریاست ته ورکړل شوی دی. تطبیقي او جزایي احکام د ۱۳۸۷ کال پر عایداتو باندې د مالیاتو قانون په ۱۴ او ۱۶ فصلونو کې بیان شوي دي او اضافي مالیې او جریمې په برکې لري. کله چې نه منښت د مالیې څخه د تینښتې په موخه وي نو په هغه صورت کې شخص لوی څارنوالی ته د محاکمې او پلټنو لپاره ورپېژندل کېږي.

مالیاتي معلومات

په <http://www.ard.gov.af> کې د مالیې ورکوونکي د معلوماتو پاڼه د مالیې ورکوونکي لپاره اسانتیا منځته راوړي چې دخپلو اړتیاؤ د پوره کولو په موخه ګټور معلومات لاسته راوړي. په دغه پاڼه کې مالیې ورکوونکي کولای شي د ۱۳۸۷ کال پر عایداتو باندې د مالیاتو قانون، بیلابیلې عامه خبرتیاوې او طرز العملونه، فورمې او دغوی د بشپړولو لپاره لارښوونې، لارښودونه، ارشيف شوي سندونه، د موضوعي مالیې په هکله پوښتنې او ځوابونه او داسې نور ترلاسه کړي. همدارنګه په دغه ویب پاڼه کې پر عایداتو باندې د مالیاتو د قانون تعلیماتنا مه هم شتون لري دغه تعلیماتنا مه د اړوندو مقرراتو ترڅنګه د قانون هره ماده زیاتره وخت د کومکي بیلګو په مرسته، په جلا توګه تشریح کوي.

د مالیاتي فورمو، لارښودونو، نورو معلوماتو او مرستې لپاره تاسې کولای شي د مالیې وزارت، عوايدو لوی ریاست اویا دخپل سیمیز مستوفیت دفتر ته مراجعه وکړئ.

001E 01 03 2012

